

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

Toledo, Francisco de

Coloniæ Agrippinæ

29. De 18. & 19. excommunicatione in Bulla Cœnæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

Ecclesiasticorum pertinentes vsurpant; vel etiam quavis occasione, vel causa, sine Romani Pontificis, vel aliorum ad id legitimam facultatem habentium expressa licentia, sequestrant.

Aduerte ex Caietan. verb. excommunicatio. cap. 27. aliquas esse necessarias condiciones, vt aliquis contrahat hanc excommunicationem.

Prima est, vt sint bona pertinentia ratione beneficiorum, Monasteriorum, vel Ecclesiarum, si qua enim bona habentur personæ Ecclesiasticæ aliunde prouenientia, hæc vsurpare, licet peccatum sit obligans ad restitutionem, censuram tamen hanc non inducit.

Secunda, vt sint bona pertinentia ad ipsas personas Ecclesiasticas, ratione beneficiorum, monasteriorum, vel Ecclesiarum obtentorum; vnde, quando beneficia vacant, nec ad personam vllam adhuc pertinent, bona talia vsurpare, licet peccatum obligans ad restitutionem, tamen hanc censuram non inducit.

Tertia, vt sit ista vsurpatio cum quadam appropriatione, quasi ad ipsum vsurpantem pertineret, & hoc intelligit Caietan. quando dicit, vsurpare bona Ecclesiæ, vt sunt Ecclesiæ, vnde milites, fures, & alij huiusmodi, qui bona Clericorum rapiunt, sicut aliorum secularium, non sunt hac censura ligati.

Quarta est, vt id sit sine expressa licentia Sedis Apostolicæ.

De Decimaoctaua, & Decimanona excommunicatione in Bulla Cœna contentis.

CAPVT XXIX.

Decimaoctauæ excommunicationis tenor sic se habet. *Quiue collectas, decimas, talleas, prestantias, & alia onera Clericis, Prelatis, & alijs personis Ecclesiasticis, ac eorum, & Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum bonis, illorumque fructibus, redditibus, & prouentibus huiusmodi, absque simili Romani Pontificis speciali, & expressa licentia impetrata, & diuersis etiam exquisitis modis exigunt, aut sic imposta eorum à sponse dantibus, & concedentibus recipiunt. Nec non qui per se, vel*

alios, directe, vel indirecte prædicta facere, exequi, vel procurare, aut in eisdem auxilium consilium, vel fauorem prestare non verentur, cuiuscumque sint præminentie, dignitatis, ordinis, conditionis, aut status, etiam si Imperiali, aut Regali præfulgeant dignitate, seu Principes, Duces, Comites, Barones, & alij potentatus quicumque etiam Regnis, Prouincijs, Ciuitatibus, & terris quoquomodo Præsidentes, & Consiliarij, & Senatores, aut quauis etiam Pontificali dignitate insigniti.

Innouantes decreta super his per sacros canones, tam in Lateranensi nouissimè celebrato, quàm alijs Concilijs Generalibus edita, etiã cum Censuris, & penis in eis contentis.

Aduerte, non solum excommunicari, qui imponunt, aut exigunt prædicta ex bonis beneficiorum. Ecclesiarum, Monasteriorum, sed etiam quando ista imponuntur ipsis personis Ecclesiasticis, etiam si beneficia non habeant. Imponentes ergo collectas, &c. super bonis patrimonialibus Ecclesiasticorum, excommunicati sunt. hoc indicat illud verbum (*eorum, & Ecclesiarum*) quod intellige, nisi personæ Ecclesiasticæ, negotiationibus secularibus se immiscerent, tunc liceret imponere illis gabellas, sicut etiam secularibus super tali negotiatione, vt notat Siluest. verb. gabella. 3. §. 1. & Clem. præsentis. & ibi Gloss. de censib. vnde non placet in hoc Nauar. c. 27. nu. 68. suæ summi. qui putauit, excommunicationem comprehendere solos eos, qui imponunt, exigunt, accipiunt onera super bonis beneficiorum. Hoc autem ita non est: nam in Bulla vtrumque ponitur.

Aduerte præterea, ex iure antiquo. c. non minus. extra de immunit. Eccles. ex Concil. Lateran. sub Alexandr. III. fuisse excommunicatos imponentes hæc onera personis ecclesiasticis, sine licentia Sedis Apostolicæ, excepto vno casu, nempe propter vtilitatem, vel necessitatem communem, quando bona secularium ad id non suppeterebant. Ista tamen excommunicationis non fuit reseruata. postea in eodem Concil. Lateran. vt habetur c. aduersus. extra eodem tit. fuit sublata ista exceptio, & determinatum, vt nec in hoc casu id liceret absque licentia Sedis Apostolicæ. hoc fuit sub Innocentio III. Postea successit Bonifac. VIII. & in c. Clericis. de immunit. Eccles. in 6. reseruauit sibi excommunicationem, & rursus extendit ad quocumque modo accipientes, etiam a donantibus. & rursus vniuersitatem talia facientem supposuit interdictioni, & extendit excommunicationem ad ipsas personas, quocumque modo, sponte etiam soluentes onera prædicta. Postea successit Bene-

dictus XI. in extrauag. quod olim de immunitat. Ecclesi. & reuocauit decretum Bonifacij, quantum ad hoc, quod non habeat locum in accipientibus à sponte dantibus, & in ipsis sponte dantibus.

Huic postea successit Clemens V. in Clement. quoniam de immunit. Ecclesi. & reuocauit utrumque decretum, & Bonifacij, & Benedicti, & voluit obseruari illa cap. ex Concil. allegata. non minus, & aduersus. His omnibus successit Bulla, & excommunicat etiam accipientes à sponte dantibus, & quod magis est, innouat omnia decreta, & Concilia generalia, & Canones super his; vnde decretum Bonifacij locum habere videretur, ac si esset in Cœna.

Aduerte etiam, excommunicationem Bullæ extendi et per se, vel per alios, directè, vel indirectè aliquid prædictorum facientes, exequentes, procurantes, consilium, auxilium, & fauorem dantes. Vbi nota, hanc extensionem comprehendere omnia à principio decimæ quartæ inclusiuè excommunicationis dictæ, vt notat Siluest. excommuni. 7. §. 70. 71. 72. Tabien. excom. 6. nu. 12. & propterea sub vno contextu copulatiuè legitur.

Extenduntur etiam omnes hæ excommunicationes, vt diximus, à decimæ quarta inclusiuè, ad omnia personarum genera, cuiuscumque conditionis, status, dignitatis, præeminentiæ, vt patet in litera.

Postremò innouantur Canones antiqui, super hæc dicta cum interdicto, de quo diximus supra, & cum alijs pœnitentijs eius contentis. Aduerte tamen, non innouari decretum Bonifacij quantum ad hoc, quod ipsi clerici soluentes sint excommunicati, sed quantum ad ipsos imponentes, aut accipientes, vel exigentes: nam non innouantur Canones, nisi quantum ad prædicta in hac excommunicatione. In hoc autem non comprehenduntur soluentes, siue sponte, siue quocumque modo.

Decimæ nonæ excommunicationis tenor hic est. Excommunicamus, & anathematizamus omnes, & quoscunque Magistratus, & Iudices, Notorios, scribas, executores, subexecutores quomodolibet se interponentes in causis capitalibus, seu criminalibus contra personas ecclesiasticas, illas processando, banniendo, capiendo, seu sententias contra illas proferendo, vel exequendo, sine speciali, specifica, & expressa huius sanctæ Sedis Apostolicæ licentia; etiamsi talia committentur fuerint.

fuerint Conciliarij, Senatores, Præsidentes, Cancellarij, Vicecancellarij, aut quouis alio nomine nuncupati.

De vigesima, & nonnullis alijs prater excommunicationes in Bulla contentis.

CAPVT XXX.

CAetera, quæ in Bulla continentur, non indigent explanatione, satis erit tenorem recitare; & si quid occurreret, breuiter adnotare.

Vigesima sic se habet. *Excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per se, seu per alios directè, vel indirectè, seu quocumque titulo, vel colore inuadere, destruere, occupare, detinere presumpserint in totum, vel in partem Almam urbem, Regnum Siciliae, Insulas Sardiniae, & Corsicae, Terras citra Pharum, Patrimonium Beati Petri in Tuscia, Ducatum Spoletanum, Comitatum Venetiarum, Sabiniensem, Marchiam Anagninam, Massam Trebaricam, Romandiolam, Campaniam, & maritimas Prouincias, illarumque terras, & loca, ac terras specialis commissionis Arnulphorum, Ciuitatesque nostras, Bononiam, Casennam, Ariminum, Beneuentum, Perusium, Aninonem, Ciuitatem Castellum, Tudertum, & alias Ciuitates, terras, & loca vel iura ad ipsam Romanam Ecclesiam pertinentia, dictaque Romanae Ecclesiae mediatè, vel immediatè subiecta. Quiae supremam iurisdictionem in illis nobis, & eidem Romanae Ecclesiae competentem de facto usurpare, perturbare, retinere, & vexare varijs modis presumunt, necnon adherentes fautores, & defensores eorum, seu illis auxilium, consilium, vel fauorem quomodolibet praestantes.*

Post has excommunicationum sententias latas, multa Pontifex facit.

Primo quidem referuat absolutiones Sedi Apostolicæ, excepto mortis articulo, quas nec tunc dari præcepit, nisi prius facta satisfactione, aut præstita cautione de stando mandatis Romani Pontificis.

Secundo, reuocat omnia priuilegia, per quæ absolutio extra mortis articulum poterat ab alio, quam a Romano Pontifice exhiberi. Reuocat etiam tales facultates, etiam datas ante Concilijs generalibus, ex quo habes reuocari facultatem, quæ dabatur Episcopis, sess. 24. cap. 6. vt per se, vel per suos Vicarios absoluerent à casibus omnibus occultis, etiam Sedi Apostolicæ referuatis, etiam ab hæresi: sed ab hac per se

tantum.